

KÜRESEL ISINMA MÜLTECİLERİ

Ahmet Cangüzel Taner

Fizik Yüksek Mühendisi

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (acant@taek.gov.tr)

Küresel ısınma ve iklimsel değişimler nedeni ile dünyada milyonlarca insan mülteci konumuna düşmektedir. Küresel ısınma ve iklim değişiklikleri sorununda Kyoto Protokolü sonrası uluslararası anlaşma perspektifi bağlamında çok gecikmeden somut adımlar atılmadığı takdirde küresel düzeyde mülteci akımları; dizginlenmesi, azaltılması, kontrolü ve denetimi zor biçimde katlanarak artacaktır. İnsan kaynaklı sera gazı emisyonları, bir başka deyimle, karbon salınımları yada karbondioksit salınımları sonucu oluşan küresel ısınma ve iklim değişikliği projeksiyonları ile ilgili eskiden kalma sadece deneyimlere dayalı basmakalıp veya klişeleşmiş tahminleri yapmak ve de senaryoları yazmak gelecekte ne olacağı bilinmeyen aynı zamanda dev gibi büyümekte olan global sorunun çözümü için kesinlikle bir çare olarak görülmemektedir.

Küresel İnsani Amaçlı Vakıf (Global Humanitarian Foundation) adına çalışan Birleşmiş Milletler eski Genel Sekreteri Kofi Annan konularında uzman pek çok ünlü kişinin yardımı ile yazdığı son raporunda “küresel ısınma ve iklim değişikliklerinin insanlar üzerinde etkileri hakkında uzun vadeli ve de güvenilir değerlendirme yapmanın çok zor olduğunu” ifade etmektedir. Ancak sonuçta raporda bir projeksiyon çizilmiş ve iklimsel değişiklikler neticesinde dünya genelinde her yıl 325 milyon insanın etkilendiği hesaplanmıştır. 2030 yılına kadar bu sayının katlanarak artacağı ve küresel ısınma sonucu iklimsel değişimlerden etkilenecek insanların sayısının yaklaşık 660 milyona ulaşacağı beklentisi rapor edilmiştir. Bu tür benzer raporlarda akla yatkın ortak bir payda ortaya çıkmakla beraber sayılar temelinde bazı farklılıklar da görülmektedir. Örneğin, yukarıda sözü edilen raporda küresel ısınma ve iklim değişiklikleri ile ilgili çevresel veya ekolojik felâketler sonucu mevcut sayının beşte iki oranında bir artış göstereceği belirtilmektedir. Bu yaklaşım inandırıcı bir temele dayandırılmamakla birlikte ilginç dürüstlük ve açık kalplilikle rapordaki sayıların önemli ölçüde çok daha düşük veya çok daha

büyük olabileceği ifade edilmektedir. Raporda küresel ısınma ve iklim değişiklikleri zararlarının fakir ülkelerde çok daha fazla hissedileceğine dair perspektifler altı çizilerek dile getirilmektedir. Küresel ısınma ve iklimsel değişimler sonucu olan sıcaklık artışları Kuzey Amerika ve Rusya'nın bazı yörelerinde tahıl ürünleri rekoltesinin yükselmesine neden olmaktadır. Ancak, Sahra Altı Afrika (Sub-Saharan Africa) ve Güney Asya gibi çoğu bölgelerde küresel ısınma ve iklim değişikliği nedeni ürün rekolte hızla azalmaktadır. Bu yörelerde rızkını çıkarmaya çalışan ve kıt kanaat geçinen küçük çiftçiler aşırı derecede mağdur olmaktadır. Küresel ısınma ve iklimsel değişiklikler nedeni yüksek oranlarda zarar görenler arasında Somali, Burundi, Nijer, Eritre, Afganistan ve Çad gibi ülkeler sayılmaktadır. Tarım ve hayvancılığa dayalı geçim kaynakları günden güne tükenen söz konusu ülkelerde yaşayan insanların buldukları yöreleri ya geçici ya da sürekli olarak terk etmekten başka çareleri bulunmamaktadır. Raporda bu durumun önüne geçmek için yöre çiftçilerinin desteklenmesi bağlamında küresel ısınma ve iklim değişikliği kaynaklı kuraklığa karşı dayanıklı tahıl ürünleri yetiştirilmesi dahil olmak üzere bölgesel ekonomik yardım fonlarının çok büyük oranlarda yüzlerce kat artırılması önerilmektedir. Gelişigüzel tahmin yürüten ve projeksiyon sunan "İklim Değişikliğinin İnsanlar Üzerine Etkisi - Sessizce Gelen Krizin Anatomisi (Human Impact Report: Climate Change – Anatomy of a Silent Crisis)" adlı diğer bir rapor küresel ısınma ve iklim değişikliği zararlı etkileri ile daha şimdiden 26 milyon insanın küresel ısınma mülteci konumuna düştüğünü iddia etmektedir. Burada yeniden tekrar etmek gerekirse son ifade edilen küresel ısınma ve iklim değişikliği mülteci senaryosu sayısına da güvenmek imkânsızdır.

Küresel ısınma ve iklimsel değişimler hakkında çeşitli spekülasyonlar da yapılmaktadır. Örneğin, Mayıs-2009'da Bangladeş ve Hindistan'ı vuran 200'ün üzerinde insanın hayatını kaybettiği ve de aynı zamanda on binlerce kişinin evsiz kalmasına neden olan Aila Kasırgası (Cyclone Aila) afeti küresel ısınma ve iklim değişimi felaketi olarak mı tanımlanacak? Bilim insanları sıkça ortaya çıkan bu gibi afetlere küresel ısınma ve iklimsel değişikliklerin katkı yaptığı konusunda görüş birliği içinde olsalar da felâketin nedeni olarak doğrudan küresel ısınmanın gösterilmesi çok zordur. Bu arada küresel ısınma ve iklim

değişikliklerinin etkileri konusunda felâketlerin yaşandığı ülkelerde başarısız politika sergileyenlerin de mevcut durumdan sıyrılmaları olanaksız görülmektedir. Diğer taraftan, meselâ, Güney Asya’da yıllarca susuz olan bölgeye küresel ısınma ve iklim değişikliği sayesinde çok daha fazla su gelmesi olası görülmektedir. Bu durumda küresel ısınma ve iklim değişikliklerinin olumsuz etkileri ile sonuçta iyi ve de yararlı bir ortam mı yaratılmaktadır? Kesinlikle böyle faydalı bir ortamın oluşumu olası değildir. Çünkü çok kısa zaman aralığında hızla akıp giden suyun tutulması ve kullanımı olanaksızdır. Hükümetlerin çok sayıda bariz fırsat, imkân, kurnazlık veya ustalıkları ellerinden su gibi kaçırdıkları göz önüne alındığı takdirde çok daha fazla para gerektiren böyle bir sorunun çözümü için “küresel ekonomik kriz sonucu küresel mali çöküş yaşandığı günümüzde yönetimler tarafından ayrılan bütçelerin çarçur edilmeden akılcı bir biçimde kamu maliyesi zararları önlenmek suretiyle harcanması olası mı?” sorusu sıkça akla gelmektedir. Gelecekteki küresel ısınma ve iklim değişikliklerinin maliyetleri konusunda hesap yapılabilmesi hiç kimsenin öngöremeyeceği düzeyde çok zordur. Ancak yönetimlerin gezegenimizin en büyük sorunlarından birisi olan küresel ısınma ve iklimsel değişim ile ilgili olarak daha şimdiden tüm ülkeleri kapsayacak biçimde uluslararası seviyede akıllıca ve sağduyulu şekilde hareket etmeleri, küresel ısınma ve iklim değişikliklerinin zararları hakkında makro yasal düzenlemeler yapmaları ve de düzenli acil çevre eylem planları uygulamaları elzem görülmektedir.

Kaynaklar: İklim Değişiklikleri, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 53.sayı, 2006.
Küresel Isınma, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 60.sayı, 2006.
Küresel Isınma Mekanizmaları, Ahmet Cangüzel Taner Çağın Polisi Dergisi, 61.sayı, 2007.
İklim Değişikliklerinin Maliyeti, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 64.sayı, 2007.
Sera Gazı Emisyonları, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 65.sayı, 2007.
Amerika’da Küresel Isınma Politika Değişimi, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 66.sayı, 2007.
İklim Değişiklikleri ile ilgili IPCC’nin Son Raporları,

Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 67.sayı, 2007.

Karbon Emisyonları ve Karbondioksitin Akiferlerde Depolanması, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 68.sayı, 2007.

Haziran 2007’de bir araya gelen G8’lerin Gündemi: Küresel Isınma, İklim Değişikliği ve Sera Gazı Emisyonları, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 70.sayı, 2007.

Kyoto Protokolü Sonrası Küresel Isınma ve İklim Değişikliği ile ilgili Olası Son Gelişmeler, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 80.sayı, 2008.

Küresel Isınma, İklim Değişiklikleri Nedeni ile Çin ve Hindistan’da Çevresel veya Ekolojik Felâketler, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 83.sayı, 2008.

Çin ve Hindistan’da Küresel Isınma ile İklim Değişiklikleri Nedeni Olan Sera Gazı Emisyonları Hakkında Çevre Eylem Planı Politikaları, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 84.sayı, 2008.

Çin ve Hindistan’ın Kyoto Protokolü Sonrası Küresel Isınma ve İklim Değişikliği Faili Sera Gazı Emisyonları ile ilgili Muhtemel Politikaları, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 85.sayı, 2009.

Karbondioksit Emisyonları veya Salınımlarının Yok Edilmesi yada Depolanması, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 87.sayı, 2009.

The Economist Dergisi (30 Mayıs – 05 Haziran 2009). Karbon Salımları ve Karbon Ticareti, Ahmet Cangüzel Taner, Çağın Polisi Dergisi, 90.sayı, 2009.

Sera Gazları Salımları ve Küresel Mali Kriz, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları Faydalı Bilgiler, 2009.

Avustralya’nın Küresel Isınma ve İklim Değişikliği Politikası ile Çevre Eylem Planları, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları Faydalı Bilgiler, 2009.

Küresel Isınma Mültecileri, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları Faydalı Bilgiler, 2009.

Küresel Karbondioksit Konsantrasyonları Ölçümleri
Araştırma Uydusu OCO, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik
Mühendisleri Odası Yayınları Faydalı Bilgiler, 2009.

İnternet siteleri: www.caginpolsi.com.tr

www.fmo.org.tr